

B.A. 3rd Semester (Honours) Examination, 2020-21

Subject: Sanskrit

Course ID: 30912

Course Code: AHSNS-302C-6

Course Title: Indian Social Institution and Polity

Full Marks: 40

Time: 2hrs

The figures in the margin indicate full marks.

1. कश्चन एकः प्रश्नः संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधेयः । 10×1=10
 - a) मनुसंहितानुसारं व्यसनमाश्रित्य कश्चन निबन्धो लेख्यः।
 - b) अर्थशास्त्रानुसारम् विद्यामाश्रित्य कश्चन निबन्धो लेख्यः ।
 - c) याज्ञवल्क्यसंहितामनुसृत्य व्यवहारस्वरूपं प्रतिपाद्यताम् ।
2. यथाभिलषितं द्वयोः श्लोकयोः सप्रसङ्गव्याख्या संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य कार्या । 5×2=10
 - a) बालोऽपि नावमन्तव्यो मनुष्य इति भूमिपः ।
महती देवता ह्येषा नररूपेण तिष्ठति ॥
 - b) यदि न प्रणयेद्राजा दण्डं दण्ड्येष्वतन्द्रितः ।
शूले मत्स्यानिवापक्ष्यन् दुर्बलान् बलवत्तराः ॥
 - c) एवंवृत्तस्य नृपतेः शिलोञ्छेनापि जीवतः ।
विस्तीर्यते यशो लोके तैलबिन्दुरिवाम्भसि ॥
3. यथेच्छम् एकस्य श्लोकस्य सप्रसङ्गव्याख्या संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य क्रियताम् । 5×1=5
 - a. ऋणं लेख्यकृतं देयं पुरुषैस्त्रिभिरेव च ।
आधिस्तु भुज्यते तावत् यावत्तन्न प्रदीयते ॥
 - b. स्मृत्योर्विरोधे न्यायस्तु बलवान् व्यवहारतः ।
अर्थशास्त्रात्तु बलवद् धर्मशास्त्रमिति स्थितिः ॥
4. अधोनिर्दिष्टेषु एकः प्रश्नः संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधेयः । 5×1=5
 - a. अर्थशास्त्रानुसारम् इन्द्रियजयमाश्रित्य टीका लेख्या।
 - b. अर्थशास्त्रमनुसृत्य अमात्यनियुक्ति-विषयकान् विचारान् उपस्थापयत ।
5. पञ्चप्रश्नानामुत्तराणि लिखत । एकस्योत्तरमवश्यमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम् । 2×5=10
 - a. याज्ञवल्क्यसंहितानुसारेण वृद्धिविभागा लेख्याः ।
 - b. सर्वतेजोमयो हि सः- कः कथं सर्वतेजोमयः?
 - c. किं नाम दिव्यप्रमाणम् ? कतिविधञ्च तत् ?
 - d. याज्ञवल्क्यसंहितानुसारेण व्यवहारस्य चतुष्पादानां नामानि लिख्यन्ताम् ।
 - e. दुर्गः कतिविधः? दुर्गेषु श्रेष्ठो दुर्गः कः ?
 - f. का नाम आन्वीक्षिकी ?
 - g. त्रैविद्येभ्यस्त्रयीं विद्यात् दण्डनीतिञ्च शाश्वतीम् - इत्यस्य तात्पर्यं लिख्यताम् ।
 - h. जाङ्गलं शस्यसम्पन्नम् आर्यप्रायम् अनाविलम् – इत्यस्य तात्पर्यं लिख्यताम्।